

- Zemanová A. [ed.] (1996): Červené zoznamy flóry a fauny Národnej prírodnej rezervácie Šúr. – Litera pre APOP [Asociácia priemyslu a ochrany prírody], [Bratislava].
- Zlatník A., Pelíšek J., Horák J. & Vorel J. (1958): Waldtypologische Unterlagen zur XII. Internationalen pflanzengeographischen Exkursion. – Brno.
- Zólyomi B. (1936): *Urtica kioviensis* Rogowitsch neu für die deutsche Flora. – Verh. Bot. Ver. Prov. Brandenburg 76: 152–156.

Došlo dne 26. 3. 2002

ZPRÁVY O LITERATUŘE / BOOK REVIEWS

Šmiták J. & Tichý L.

Ohrožené rostliny města Brna. I. díl

Rezekvítek, Brno, 1997, 76 p., barevná fotografická příloha.

Tichý L., Šmiták J. & Řepka R.

Ohrožené rostliny města Brna. II. díl

Rezekvítek, Brno, 1999, 74 p. + 11 p. příloha + mapa, barevná fotografická příloha.

Tichý L., Řepka R. & Šmiták J.

Ohrožené rostliny města Brna. III. díl

Rezekvítek, Brno, 1999, 86 p. + 12 p. příloha, barevná fotografická příloha, ISBN 80-902954-7-9

Známé brněnské občanské sdružení Rezekvítek vydalo s podporou magistrátu města Brna v rozmezí let 1997–2001 velmi hezkou a užitečnou trojdílnou botanickou příručku, věnovanou ohroženým cévnatým rostlinám na území moravské metropole. Ačkoliv není tato publikace v žádném případě zamýšlena jako vědecké dílo – autoři skromně uvádějí, že „jejich cílem je upozornit na vzácné a mizející druhy brněnské květeny“, zdá se mi (alespoň z pohledu obyvatele české kotliny), že v botanických kruzích zůstala nezaslouženě nepovšimnuta. Poněvadž je zde uvedena mj. i celá řada originálních údajů o výskytu vzácných druhů, které významně doplňují publikované rozšíření v nové Květeně ČR, chtěl bych na tuto příručku jako důležitý informační pramen upozornit.

Ve třech brožovaných sešitech ve velmi jednoduché a přehledné podobě postupně autoři shrnuli informace o aktuálním výskytu 260 neohroženějších druhů v hranicích města. 174 nejvýznamnějším druhům je věnována vždy celá stránka textu s popisem a s černobílou ilustrací, zbylých 86 je pak v závěru 3. svazku uvedeno v krátkém přehledu pouze s konkrétními lokalitami. Dalších 69 druhů je uvedeno v soupise vyhybnulých druhů. V každém sešitu je připojena i zdařilá barevná fotografická příloha, která ve všech sešitech zachycuje celkem 127 druhů. Úplně na závěr celé práce je pak v posledním sešitu připojen regionální Červený seznam ohrožených druhů. Vznikla tak vlastně, dalo by se s nadsázkou říci, malá květena Brna, která je, jestli se nemýlím, druhou novodobou městskou květenou v ČR po nedávno vydané úplně květeně Plzně.

Autoři možná ani zkraje nějaký zásadní význam dílu nepřikládali, měli na mysli především aspekt ochrannářský a výchovný pro nejširší brněnskou veřejnost, ale do té doby než se píše skutečnou Úplnou květenou města Brna, bude tato jejich příručka určitě mezi botaniky pracovně jako květena Brna užívána. Navíc je vhodným doplňkem Grillovy Synantropní flóry Brna z roku 1979, kde je uvedeno 753 druhů.

Protože se nejedná o vědeckou publikaci, nesluší se v ní ani hledat zbytečně „mouchy“. Za nepřijemný nedostatek ovšem považují nešťastně zvolené použité národní jmenosloví u popisovaných druhů (pro laickou obec je místy velmi nesrozumitelné), podle něho jsou tyto druhy – v každém svazku zvlášť, i abecedně řazeny. Poněvadž jednotlivé druhy byly do sešitů zařazovány spíše podle aktuální situace než podle nějakého předem daného promyšleného konceptu, neexistuje ani jejich celkové přehledné uspořádání, např. druhy rodu *Campanula* najdeme ve všech 3 sešitech, mnoho rodů je uvedeno ve dvou. Citelná je určitě i absence závěrečného rejstříku. Všechny tyto faktory pak v součtu velmi komplikují rychlé vyhledávání druhů v celé trojdílné publikaci. Závěrečný Červený seznam nemůže scházející rejstřík rozhodně nahradit, jak je uvedeno na straně 6/III, poněvadž je opět sestaven podle českých jmen a nadto ve čtyřech jednotlivých kategoriích – zkuste si zde najít např. *Anthemis austriaca*!).

Publikace zřejmě vznikala „za pochodu“ podle časových možností autorů, zčásti pak na základě připomínek z okolí (viz vložená mapa území a přehled botanicky významných lokalit na konci 2. sešitu) a nejspíše i podle finančních možností vydavatele. Naznačuje to alespoň velmi volně uspořádání celého textu, především roztroušených obecných kapitol ve všech třech sešitech. 86 tzv. „ostatních“ druhů, které jsou uvedeny pouze v krátkém přehledu v kapitole 3 v posledním sešitě by mohly být klidně zpracovány obdobným způsobem v samostatném 4. svazku. K nim by patřily i celostátně kriticky ohrožená záraza hořčiková nebo silně ohrožený merlík smrdutý, které ve vlastním zpracování chybí. Našly by se asi i další vhodné druhy do výběru. V úvodu avizovaný Červený seznam vytištěný na červených stránkách je jistě dobrý nápad, ale nedošlo na něj. Všechny uvedené výtky jsou samozřejmě dány omezenými možnostmi autorů, vydavatele a nakonec i doby a jsou snadno opravitelné v dalším souhrnném jednodílném vydání, které by zřejmě našlo u čtenářů příznivý ohlas. Autorům tohoto díla patří jednoznačně poklona za velice dobrý výsledek a obdiv, že našli odvahu se do takového projektu pustit. Že to není jednoduché, je myslím, jasné. Podobných „městských“ květen v bohatých územích, kde je ohrožení vzácné květeny takřka každodenní, by bylo potřeba více, o Praze snad ani nemluvě.

Jiří H a d i n e c